

دانشگاه علوم پزشکی
دانشکده دندانپزشکی
استان گیلان

شیوه نامه نظام جامع ارزشیابی دوره دکتری دندانپزشکی

دانشگاه علوم پزشکی
دانشکده دندانپزشکی
استان گیلان

زمستان ۱۴۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شیوه نامه نظام جامع ارزشیابی دوره دکتری دندانپزشکی

➤ مقدمه

در آموزش عالی که یکی از ارکان اساسی جامعه است بر ضرورت ارزشیابی و متعاقبا ارتقا کیفیت آموزش، اتفاق نظر وجود دارد. ارزشیابی دوره دندانپزشکی عمومی لازمست فرآیندی نظام مند و مستمر باشد که در آن بعد از گردآوری و تحلیل اطلاعات به منظور قضاوت در مورد اثر بخشی و کفایت برنامه آموزشی و اجزای اصلی آن که شامل مدل‌های برنامه درسی، ساختار برنامه و ترکیب و طول دوره و بخشهای ضروری و انتخابی است پردازیم. از اهداف اصلی ارزشیابی آموزشی برنامه دندانپزشکی، علاوه بر تعیین کیفیت، کارایی و میزان پاسخگویی اجتماعی برنامه آموزشی می باشد که اثربخشی برنامه را در جامعه نشان می دهد.

ارزشیابی فرصتی جهت اطمینان از میزان تحقق اهداف و قضاوت درباره نقاط قوت، ضعف و تصمیم گیری جهت بهبود و ارتقا کیفیت میباشد لذا در دانشکده دندانپزشکی بندرعباس به منظور ارزشیابی و پایش میزان اجرای فرآیندهای آموزشی دوره دندانپزشکی عمومی و بررسی وضعیت موجود در ابعاد مختلف طبق حوزه های استاندارد اعتباربخشی و بررسی عملکرد ذینفعان اصلی، برنامه جامع ارزشیابی نظام مند با استفاده از الگوهای مبتنی بر هدف (Goal Based Oriented) و مبتنی بر نظر ذینفعان، با همکاری بین بخشی دانشکده دندانپزشکی و گروه آموزش پزشکی دانشگاه طراحی و در حال اجرا می باشد.

➤ تعاریف

رشته تحصیلی: منظور رشته دندانپزشکی در مقطع دکتری دوره دندانپزشکی عمومی میباشد.

مقطع: منظور مقطع تحصیلی منجر به اخذ مدرک در سطح دکتری دندانپزشکی عمومی است.

دوره: منظور از دوره در این شیوه نامه کل دوره آموزشی در هر مقطع تحصیلی است که شامل چند مرحله¹ و هر مرحله مشتمل بر چند ترم تحصیلی است.

مرحله: منظور از مرحله در این ارزشیابی مرحله آموزشی علوم پایه، مرحله آموزشی پیش بالینی²، علوم بالینی شامل کارآموزی و کارورزی برای مقطع دکتری میباشد.

¹ phase

² Pre-clinic

شیوه نامه نظام جامع ارزشیابی دوره دکتری دندانپزشکی

کوریکولوم: منظور برنامه درسی مدون رشته دندانپزشکی است که مصوب وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی بوده و در سایت وزارت متبوع موجود است.

ارزشیابی: منظور ارزشیابی دوره است که بخشی در طول دوره و بخشی در پایان مرحله آموزشی به انجام میرسد.

➤ اهداف ارزشیابی برنامه دندانپزشکی عمومی بندرعباس

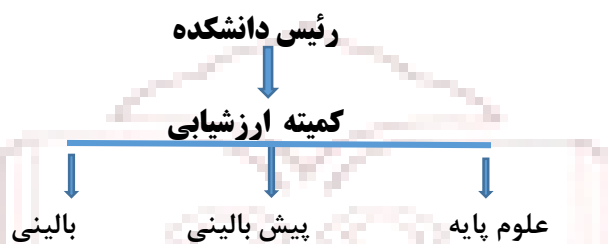
- جمع آوری و تجزیه تحلیل اطلاعات به منظور سنجش اثربخشی و کفایت برنامه آموزشی و اجزای اصلی آن
- شناسایی حیطه های مختلف و نکات مثبت و منفی و مداخله های لازم مرتبط با آنها
- تصمیم گیری و سیاستگذاری بهتر در آموزش دندانپزشکی عمومی
- ارتقا و بالا بردن کیفیت آموزش دندانپزشکی
- تعیین کیفیت برنامه آموزشی و تحقق اهداف آموزشی در برنامه ریزی درسی و آموزشی
- ارائه بازخورد مناسب به مسئولین مربوطه بر اساس نتایج به دست آمده
- پیگیری اعمال تغییراتی که به منظور اصلاح برنامه به تصویب کمیته ارزشیابی رسیده است
- ارائه گزارش از نتایج ارزشیابی دوره دندانپزشکی عمومی دانشکده به سطوح مربوطه

➤ ساختار و تشکیلات ارزشیابی دوره

کارگروه ارزشیابی: منظور از کارگروه ارزشیابی، افراد انتخاب شده برای تدوین، اجرا و پایش برنامه ارزشیابی جامع دوره های آموزشی دانشکده دندانپزشکی و ارائه گزارشهای مربوطه به مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه، معاونت آموزشی دانشگاه است. ضمن آنکه انتخاب و ساخت ابزارهای ارزشیابی، بررسی روائی و پایائی این ابزارها نیز بر عهده اعضای کارگروه ارزشیابی میباشد.

شیوه نامه نظام جامع ارزشیابی دوره دکتری دندانپزشکی

این کارگروه شامل کمیته ارزشیابی دوره است که متشکل از افراد خبره شامل رئیس دانشکده، معاون آموزشی، مسئول دفتر توسعه آموزش دانشکده و 4 نفر از اعضای هیات علمی گروههای آموزشی مرتبط به پیشنهاد رئیس دانشکده و تایید شورای آموزشی دانشکده که به تفکیک مراحل آموزشی (علوم پایه، پیش بالینی، علوم بالینی) تعیین میشود. (در هر مرحله با توجه به شرایط دوره ارزشیابی از اساتید مدعو در خصوص ارزشیابی مرحله مرتبط دعوت به عمل می آید) و 3 نفر کارشناس آموزش، کارشناس دفتر توسعه آموزش و کارشناس رابط اعتباربخشی میباشد.

ارزشیابی دوره دکتری دندانپزشکی عمومی

تعریف و ویژگیهای دوره: دوره ای حداقل شش ساله و حداکثر 9 ساله است که با گذراندن واحدهای تعریف شده منجر به اخذ مدرک (Doctor of Dental Surgery) D.D.S. میگردد. این دوره شامل سه مرحله آموزشی (علوم پایه، پیش بالینی و علوم بالینی) میباشد.

استاندارد ارزشیابی: براساس معیارهای تعیین شده جهت برنامه درسی مدون دوره مصوب وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی منطبق با استاندارد پزشکی (علوم پایه)/ استاندارد دندانپزشکی که قابل اجرا باشد.

هدف برنامه دکتری دندانپزشکی:

- تربیت دندانپزشک جهت حفظ و ارتقای سلامت دهان و دندان افراد جامعه با دانش و مهارت لازم به عنوان یک دندانپزشک عمومی و افراد توانمند در زمینه:
1. ارائه خدمات پیشگیری، درمانی و توانبخشی در حیطه سلامت دهان و دندان به آحاد جامعه هماهنگ و در راستای سیاست های کلان کشور و نظام سلامت کشور.
 2. آموزشهای سلامت دهان و دندان.

شیوه نامه نظام جامع ارزشیابی دوره دکتری دندانپزشکی

۳. مدیریت برنامه های سلامت دهان و دندان.

۴. پژوهش های سلامت دهان و دندان.

اهداف اختصاصی برنامه دکتری دندانپزشکی براساس کوریکولوم مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و منابع علمی موجود تعیین میشود.

طراحی و اجرای ارزشیابی دوره عمومی دندانپزشکی

ارزشیابی دوره مذکور به دو منظور صورت میگیرد: 1- تعیین میزان اجرای فعالیت های تعهد شده در برنامه آموزشی (ارزشیابی فرآیند) 2- تعیین میزان دستیابی به اهداف پیامدهای مورد انتظار این دوره (ارزشیابی پیامد) 3- تعیین میزان رضایت دانشجویان به عنوان مشتریان اصلی این برنامه

• زمان ارزشیابی

پایش مداوم و ارزشیابی تکوینی (Formative) برنامه به طور مستمر و طبق برنامه زمان بندی انجام خواهد شد. گزارش این ارزشیابی به صورت سالانه از بخشهای مختلف برنامه تهیه و به مراجع ذیصلاح و ذینفعان برنامه اطلاع رسانی خواهد شد. بخش تراکمی ارزشیابی (Summative) برنامه دندانپزشکی عمومی هر ۵ سال یکبار انجام میشود.

• روشها و منابع جمع آوری اطلاعات ارزشیابی

الف- نظرخواهی (به صورت پرسشنامه / مصاحبه) در مورد کمیت و کیفیت برنامه های آموزشی از اعضای هیات علمی، دانشجویان، مدیران گروه و مسئولان دانشکده

ب- استفاده از مستندات و مدارک موجود مثل نتیجه آزمون علوم پایه و آزمون صلاحیت بالینی ، نمره پایان نامه، تعداد مقالات چاپ شده دانشجویی و معدل دوره دانشجویی.

• **ابزارهای ارزشیابی:** ابزارهای اصلی ارزشیابی شامل ابزارهای کمی و کیفی شامل پرسشنامه ، سوالات کلیدی بحث گروهی و مصاحبه و فرمهای بررسی مستندات آموزشی است.

شیوه نامه نظام جامع ارزشیابی دوره دکتری دندانپزشکی

الف) پرسشنامه ها و فرم های مربوطه شامل:

- پرسشنامه نظرسنجی کیفیت آموزشی مدرسان مربوط به سالهای اول تا ششم دوره عمومی که در سامانه طبیب طراحی گردیده است
- پرسشنامه جو آموزشی یا ارزیابی محیط آموزشی راف و همکاران در مرکز آموزش پزشکی دانشگاه داندی (DREEM)(1997) که در پنج بخش شامل: (1- ادراک دانشجو از یادگیری 2- ادراک دانشجو از استاد 3- ادراک دانشجو از توانایی علمی خود 4- ادراک دانشجو از جو آموزشی 5- ادراک دانشجو از شرایط اجتماعی خود). در پایان هر مرحله آموزشی به تفکیک (علوم پایه، پیش بالینی و علوم بالینی)
- فرم جمع آوری اطلاعات مربوط به طرح درسهای ارائه شده توسط گروههای آموزشی
- فرم جمع آوری اطلاعات مربوط به میانگین معدل دانشجویان در هر مرحله آموزشی
- فرم چک لیست پایش عملکرد آموزشی- پژوهشی اعضا هیئت علمی
- فرم مربوط به حضور دانشجویان در کلاس درس (لیست حضور و غیاب دانشجویان)
- فرم مربوط به اجرای کلاسها و حضور مدرسین
- فرم جمع آوری نتایج تحلیل آزمون ها
- فرم جمع آوری اطلاعات مربوط به نمره رساله و تعداد مقالات چاپ شده در مجلات معتبر
- پرسشنامه دانش آموختگان

³ Development and validation of the Dundee Ready Education Environment Measure

شیوه نامه نظام جامع ارزشیابی دوره دکتری دندانپزشکی

- روشهای بازرسی و مشاهده میدانی بر اساس نیاز شامل حضور در محیط آموزشی و ارزیابی امکانات و نحوه آموزش کلی

(ب) تعیین روایی و پایایی ابزارها

بررسی و تعیین روایی و پایایی ابزارها بر عهده کارگروه ارزشیابی دانشکده خواهد بود.

توضیح: پرسشنامه های موجود که قبلا روایی و پایایی آن تایید شده از نسخه موجود استفاده میشود. در صورت عدم دسترسی به ابزار مناسب تیم ارزشیابی با استفاده از منابع علمی و فرم های موجود پرسشنامه را تدوین می نماید. انجام مراحل روایی و پایایی به شرح ذیل پیشنهاد میشود:

۱. تیم خبره (زیر کمیته ای از اعضا منتخب کمیته ارزشیابی) محتوای سوالات را بررسی و میزان مناسبت و شفافیت آنها نمره دهی می نماید. **روایی صوری** سوالات نیز مورد ارزیابی قرار میگیرد.
 ۲. به منظور **تعیین پایایی پرسشنامه ها** به صورت پایلوت به ۲۰ نفر از گروه مورد نظر داده میشود سپس اطلاعات جمع آوری شده از ایشان در نرم افزار spss تجزیه و تحلیل می گردد و ضرایب مربوطه از جمله ضریب همبستگی درونی (آلفای کرونباخ) محاسبه میشود. پس از آن در جمعیت هدف دانشکده استفاده می گردد.
- **ارزشیابی امتحانات:** با استفاده از سامانه فرایند بررسی پایایی آزمون و ضریب دشواری و ضریب تمیز سوالات و آزمون و در صورت نیاز بررسی بلوپرینت به منظور تایید روایی آزمون انجام خواهد شد. همچنین نظرسنجی از دانشجویان برتر هر ورودی در مورد آزمونهای مختلف به صورت شفاهی نیز انجام می شود.

شیوه نامه نظام جامع ارزشیابی دوره دکتری دندانپزشکی

جدول شماره ۱: بخشهای مختلف ارزشیابی دوره دکتری دندانپزشکی عمومی بندرعباس

نوع ارزشیابی	روشها و ابزارهای ارزشیابی	منابع	مسئول اجرا	دوره	زمان	بازخورد گیرنده
ارزشیابی امتحانات	سوالات مصاحبه- نرم افزار تحلیل آزمون در فرآید	۱- نظر خواهی (پرسشنامه و مصاحبه) ۲- مستندات و مدارک موجود از نتایج امتحانات	کمیته ارزیابی و ارزشیابی	علوم پایه پیش بالینی بالینی	پایان هر مرحله (علوم پایه، پیش بالینی، بالینی)	مدیر گروه
ارزشیابی اساتید	پرسشنامه الکترونیک در سامانه طبیب و تشکیل کمیته ترفیع دانشکده	۱- نظر خواهی (تکمیل پرسشنامه توسط دانشجویان) ۲- بازدید از بخش ها ۳- ارزیابی همتایان و مدیران در سامانه طبیب	کمیته ارزیابی و ارزشیابی با مشارکت مرکز آموزش مجازی	علوم پایه پیش بالینی بالینی	سالانه	اساتید و در صورت نیاز مدیر گروه و معاون آموزشی و ریاست دانشکده
بازدید مدیریتی آموزش بالینی	مشاهده- مصاحبه	۱. دانشجویان بالینی ۲. اساتید	رئیس دانشکده معاون آموزشی کارشناس دفتر توسعه آموزش کارشناس آموزش	دانشجویان بالینی	به صورت دوره ای و رندوم در گروه های مختلف	مدیر گروه و استاد مربوطه

شیوه نامه نظام جامع ارزشیابی دوره دکتری دندانپزشکی

کلیه مدیران گروه	به صورت سالیانه	دانش آموختگان	کارشناس دفتر توسعه آموزش کارشناس آموزش	تکمیل پرسشنامه	پرسشنامه الکترونیک	ارزشیابی دانش آموختگان
------------------	-----------------	---------------	--	----------------	--------------------	------------------------

➤ نحوه استفاده و انتشار نتایج

نتایج ارزشیابی به مسئول درس / دوره باز خورد داده میشود.

گزارشات کمیته اجرایی ارزشیابی که در کار گروه ارزشیابی بررسی و تصویب میگردد در اختیار رئیس دانشکده و معاون آموزشی دانشکده قرار داده میشود که پس از بررسی مسائل، سیاستهای کلی بهینه سازی سیستم آموزشی در جلسه شورای آموزشی دانشکده مورد بحث و بررسی قرار گرفته و راه کارهای پیشنهادی اصلاحی به گروه های آموزشی ابلاغ گردد تا گروهها پس از بازنگری در عملکرد خود، بازخورد مورد نظر را به معاون آموزشی دانشکده ارائه نمایند.

گزارش اجرای بخشهای مختلف برنامه ارزشیابی دانشکده در پایان هر مرحله پس از طی موارد ذکر شده به صورت کتبی و با تایید معاون آموزشی دانشکده به واحد ارزشیابی مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه ارسال میشود.